

Metode de dezvoltare software

Cerinte software

27.02.2017

Alin Stefanescu

"Software Engineering – 9th ed. (2011)" de Ian Sommerville http://www.cs.st-andrews.ac.uk/~ifs/Books/SE9/

Negocierea cerințelor... în practică

de la dilbert.com

Despre cerințe

- Cerinţele sunt descrieri ale serviciilor oferite de sistem şi a constrângerilor sub care acesta va fi dezvoltat şi va opera
- Cerinţele pornesc de la afirmaţii abstracte de nivel înalt până la specificaţii matematice funcţionale detaliate
- Cerinţele îndeplinesc mai multe funcţii:
 - pot constitui baza negocierilor pentru un contract ca atare, trebuie să fie deschise diverselor interpretări
 - pot constitui baza contractului în sine ca atare, trebuie definite cât mai detaliat

Tipuri de cerințe

Cerinţe utilizator

- afirmaţii în limbaj natural şi diagrame ale serviciilor oferite de sistem laolaltă cu constrângerile operaţionale.
- scrise pentru clienţi.

Cerinţele sistemului

- un document structurat stabilind descrierea detaliată a funcţiilor sistemului, serviciile oferite şi constrângerile operaţionale.
- poate fi parte a contractului cu clientul.

Utilizarea cerințelor

Cerinţele utilizator se adresează:

- utilizatorilor finali
- inginerilor clientului
- proiectanţilor de sistem
- managerilor clientului
- managerilor de contracte

Cerinţele de sistem se adresează:

- utilizatorilor finali
- inginerilor clientului
- proiectanţilor de sistem
- programatorilor

Utilizatorii documentului cu cerințe

- clienţii: impun cerinţele şi verifică apoi dacă acestea sunt conforme cu nevoile lor. Pot cere modificări ale cerinţelor.
- managerii: utilizează documentul pentru a stabili termenii contractului şi a planifica procesul de producţie
- inginerii de sistem: utilizează documentul pentru a înţelege ce trebuie dezvoltat
- inginerii de la testare: utilizează documentul pentru a proiecta testele de validare

Cerințe funcționale și non-funcționale

Cerinţe funcţionale:

 afirmaţii despre servicii pe care sistemul trebuie să le conţină, cum trebuie el să răspundă la anumite intrări şi cum să reacţioneze în anumite situaţii.

Cerinţe non-funcţionale:

 constrângeri ale serviciilor și funcţiilor oferite de sistem cum ar fi: constrângeri de timp, constrângeri ale procesului de dezvoltare, standarde, etc.

Cerințe funcționale

Descriu funcţionalitatea sistemului şi serviciile oferite

 Depind de tipul softului, de utilizatorii avuţi în vedere şi de tipul sistemului pe care softul este utilizat

Cerinţele funcţionale ale utilizatorilor pot fi descrieri de ansamblu dar cerinţele funcţionale ale sistemului trebuie să descrie în detaliu serviciile oferite

Cerințe non-funcționale

Definesc proprietăţi şi constrângeri ale sistemului.
D.ex.: fiabilitatea, timpul de răspuns, cerinţele pentru spaţiul de stocare, cerinţe ale sistemului de intrări-ieşiri etc.

La întocmirea lor se va ţine cont de un anumit mediu de dezvoltare, limbaj de programare sau metodă de dezvoltare

Cerinţele non-funcţionale pot fi mai importante decât cele funcţionale. Dacă nu sunt îndeplinite, sistemul nu va fi util scopului în care a fost dezvoltat.

Tipuri de cerințe non-funcționale

Cerinţe ale produsului

 Cerinţe care specifică un anumit comportament al produsului. D. ex.: gradul de utilitate, eficienţă (viteză de execuţie), fiabilitate, portabilitate etc.

Cerinţe legate de organizare

 Cerinţe care sunt consecinţe ale politicilor de organizare a producţiei software. D. ex.: standarde utilizate, cerinţe de implementare, cerinţe de livrare etc.

Cerinţe externe

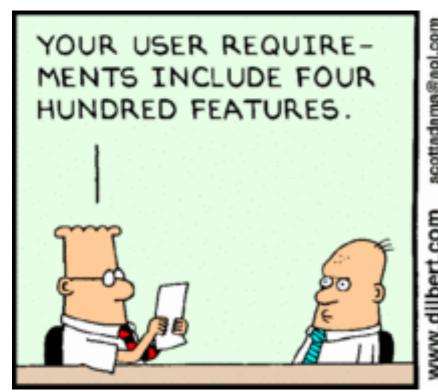
 Cerinţe asociate unor factori externi. D. ex.: cerinţe de interoperabilitate, cerinţe legislative etc.

Tipuri de cerințe non-funcționale

Proprietate	Exprimare (exemple)
Viteză	Tranzacţii/sec; Timp de răspuns la utilizator
Dimensiune	MB; Nr. de cipuri necesare
Uşurinţa utilizării	Timp de învățare; dimensiunea "help"-ului
Fiabilitate	Timpul mediu dintre două defecte; Rata de apariție a defectelor
Robusteţe	Probabilitatea de corupere a datelor la eroare; Timpul de restart după apariţia unui defect
Portabilitatea	Procentul de linii de cod dependente de ţinta implementării; Numărul de sisteme ţintă

Cerințe ale utilizatorilor

Cerinţele utilizator trebuie să descrie cerinţe funcţionale şi non-funcţionale într-o manieră în care sunt pe înţelesul utilizatorilor sistemului care nu deţin cunoştinţe tehnice detaliate.

de la dilbert.com

Recomandari pentru scrierea cerințelor

- adoptarea unui format standard şi utilizarea lui la toate cerinţele
- utilizarea limbajului într-un format consistent. E bine să se folosească trebuie pentru cerinţele obligatorii şi ar trebui pentru cele opţionale
- evidenţierea textului care identifică părţile importante ale cerinţelor
- evitarea jargonului
- dacă este cazul, includerea unei explicații de ce este necesară o anumită cerință

Cerințele sistemului

- cerinţele sistemului sunt specificate mai detaliat decât cerinţele utilizator
- scopul principal al lor este acela de a fi baza proiectării sistemului
- cerinţele trebuie să exprime ce poate face sistemul, iar proiectul trebuie să exprime cum se poate implementa sistemul
- ele pot fi incorporate în contract

Structura documentului de specificare a cerinţelor

- Prefaţă
- Introducere
- Glosar de termeni
- Definirea cerinţelor utilizatorilor
- Arhitectura sistemului
- Specificarea cerinţelor de sistem
- Modelarea sistemului
- Evoluţia sistemului
- Anexe
- Index

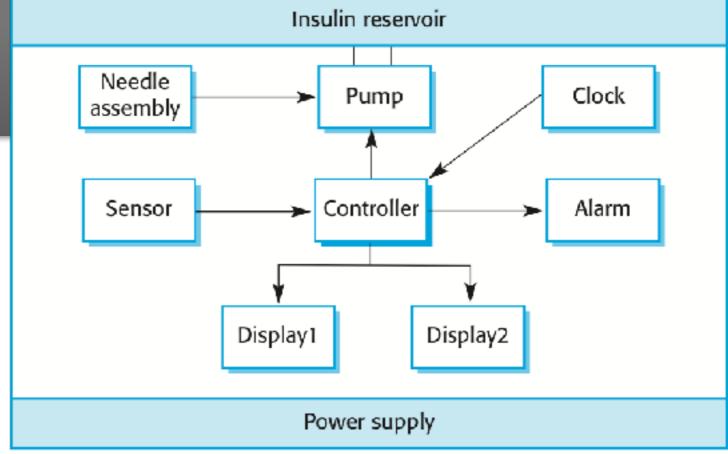
Acesta este doar un exemplu de structura

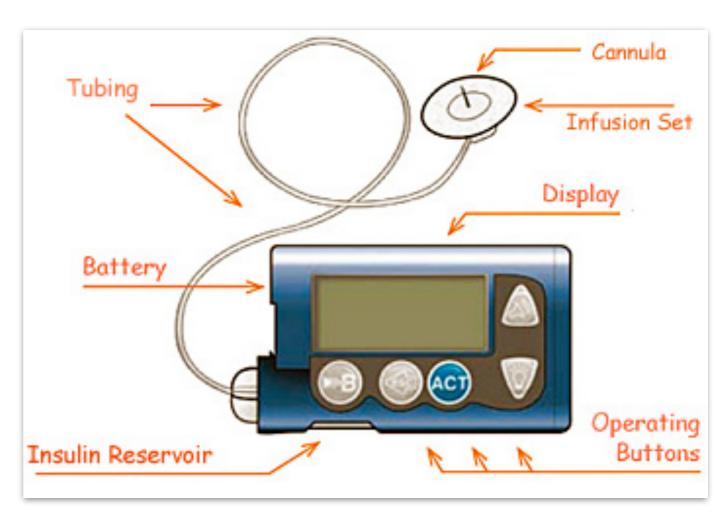
Posibilități de reprezentare a cerințelor

- limbaj natural: Cerințele sunt organizate în paragrafe numerotate.
- limbaj natural structurat: utilizarea unui format standard sau a machetelor în conjuncţie cu limbajul natural
- limbaj grafic suplimentat cu adnotări textuale (mai ales pentru cerinţe sistem), cum ar fi UML.
- specificaţii matematice: concepte matematice lucrând cu maşini cu stări finite sau relaţii peste mulţimi - Z, B. Elimină ambiguităţile, dar pot fi dificil de înţeles.

Exemplu pompă de insulină

- Colectează date de la senzorul pentru glicemie (zahărul din sânge) și calculează cantitatea de insulină care trebuie injectată
- Calculul se bazează pe diferențele glicemiei în timp.
- Trimite semnale cu valoarea dozei de insulină unei micropompe.
- Funcţionarea corectă este critică pentru sănătatea pacientului.

Exemple de cerințe în limbaj natural

 Cerința 3.2: Sistemul măsoară glicemia la fiecare 10 minute și, dacă e nevoie, pompează insulină.

(Explicație: Modificarea glicemiei e relativ lentă, astfel că măsurători mai frecvente nu sunt necesare. Pe de altă parte, măsurători prea rare pot rata valori periculoase ale glicemiei.)

Cerința 3.6: Sistemul va rula un test intern o dată pe minut pentru a verifica funcționarea corectă a pompei, conform tabelului 1.

(Explicație: Un test intern poate detecta probleme hardware sau software, alertând utilizatorul în cazul unor disfuncționalități.)

Exemplu de cerință structurată

Insulin Pump / Control Software / SRS / 3.3.2

Function: Calculează doza de insulină pentru a menține glicemia în limite normale.

Description: Calculează doza de insulină care trebuie injectată pentru a menține glicemia în limitele normale de 3-7 unități.

Inputs: Valoarea curentă (r2); două valori anterioare (r0 și r1).

Source: Valoarea citită de senzor. Celelalte valori din memorie.

Outputs: CompDose - doza de insulină care trebuie injectată.

Destination: Ciclul de control al pompei.

Exemplu de cerință structurată continuat

<u>Insulin Pump / Control Software / SRS / 3.3.2 (continuare)</u>

Action: CompDose este zero dacă glicemia e stabilă sau scade, sau dacă nivelul ei crește, dar rata de creștere e în scădere. Dacă nivelul crește și rata de creștere de asemenea crește, atunci CompDose se calculează împărțind la 4 diferența dintre r2 și r1 și rotunjind rezultatul. Dacă rezultatul rotunjit este zero, atunci CompDose ia valoarea predefinită a dozei minime.

Requirements: Două valori anterioare pentru a putea calcula rata de schimbare a glicemiei.

Pre-condition: Rezervorul de insulină conține cel puțin valoarea maximă permisă a unei doze de insulină.

Post-condition: *r0* este înlocuit cu *r1* și *r1* cu *r2*.

Side effects: Niciunul.

Specificație tabelară (completează limbajul natural)

Condiție	Acțiune
Nivelul glicemiei scade: (r2 < r1)	CompDose := 0
Nivelul glicemiei stabil: $(r2 = r1)$	CompDose := 0
Nivelul glicemiei crește și rata de creștere descrește: $0 < (r2-r1) < (r1-r0)$	CompDose := 0
Nivelul glicemiei crește și rata de creștere e stabilă sau crește: (<i>r2-r1</i>) ≥ (<i>r1-r0</i>) > 0	CompDose := round ((r2-r1)/4) Dacă rezultatul de mai sus e 0, CompDose := MinimumDose